

# Toekomstvisie 2020

## ZLTO afdeling Oirschot de Beerzen

### Visie 2020, samenlevingsgericht ondernemen



Werkgroep visie 2020: Frans Versteden, Jorrit Jonkers, Michael Borsten, Patrick van de Rijdt, Jan van Rulo, Jan van Gerven, Rian Oppers, Wilco Hamers, Henrie van Hersel, Mieke van Hersel, Peter van der Heijden, Cees Vosters, Mieke Vlemminx, Chris Hoeven, Ad van de Ven, Marie-José van de Ven.  
Maart 2012

## Voorwoord

Voor u ligt de toekomstvisie 2020 van de ZLTO afdeling Oirschot de Beerzen.

Medio 2011 is binnen het bestuur de behoefte ontstaan om met elkaar te spreken over de toekomst van de agrarische sector en de ZLTO binnen de gemeente Oirschot. Er is een werkgroep samengesteld waarin de verschillende sectoren vertegenwoordigd zijn.

Door de diversiteit en het enthousiasme van de werkgroepleden zijn er zeer inspirerende bijeenkomsten geweest. Gedurende een aantal maanden is in deze groep gesproken over de verwachtingen voor de toekomst van de land- en tuinbouw in onze afdeling. Eerder is er een enquête gehouden onder al onze leden. Hiermee zijn we tot een aantal gemeenschappelijke aandachtspunten gekomen en een aantal specifieke punten per sector die van belang zijn in de periode tot 2020. Dit was de basis voor een eerste ruwe schets van de toekomstvisie. Door de werkgroepleden is deze besproken in hun vakgroep.

Begin 2012 vond een eerste terugkoppeling plaats naar onze leden. De aanwezige leden discussieerden in kleine groepjes over een tiental stellingen die gebaseerd waren op een aantal punten uit onze voorlopige visie. Dit is meegenomen in de verdere uitwerking van de visie. Met dit visiedocument willen we een duidelijk beeld schetsen van de agrarische sector in 2020. Tevens is het een leidraad voor het bestuur van de ZLTO afdeling Oirschot de Beerzen. Daarnaast geeft dit document inzicht voor boeren, burgers en gemeente in wat de doelen zijn van de ZLTO.

ZLTO Oirschot de Beerzen bedankt iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan het tot stand komen van deze 'Toekomstvisie 2020'.

## Inleiding

Binnen ZLTO afdeling Oirschot de Beerzen bestond de behoefte aan het uitwerken van een visie om daarmee de koers voor de komende jaren te bepalen. Een deel van de agrarische sector verkeert in zwaar weer en het is van groot belang dat de sector een aantal keuzes gaat maken. Waar vorige generaties vanzelfsprekend het buitengebied in beheer hadden en voedsel produceerden, daar zullen wij verantwoording af moeten leggen. Richting consument, de bewoners van het buitengebied en vooral naar onszelf. Hoe kunnen wij er als sector en ZLTO voor zorgen dat de agrarische sector een stabiele en verantwoorde sector blijft? Om hier antwoord op te kunnen geven, is het belangrijk als ZLTO-afdeling een duidelijke visie voor ogen te hebben

Als afdeling zijn we ons bewust van het feit dat er verschillende ledenbelangen zijn. Om de continuïteit van de sector te waarborgen zullen wij ons qua belangbehartiging inzetten voor de leden die uit hun agrarische bedrijf hun inkomen halen. Daarnaast zullen we ook oog hebben voor degene die stopt of al gestopt is. Solidariteit met elkaar en de omgeving is noodzakelijk.

In de visie maken we onderscheid in een aantal sectorale ontwikkelingen en 7 thema's die voor alle sectoren van toepassing zijn. Deze 7 thema's zijn:

- Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Imago
- Kennis en onderwijs
- Goed werkgeverschap
- Regelgeving
- Vrijkomende Agrarische bebouwing, VAB's
- Grond

Deze thema's zijn in dit rapport verder uitgewerkt.

Aan de hand van de algemene visie van ZLTO Oirschot de Beerzen, hebben de verschillende sectoren binnen de afdeling hun visie geformuleerd. De visies van de rundveehouderij, varkenshouderij, geitenhouderij, pluimveehouderij, biologische landbouw, verbrede landbouw, vollegrondstuinbouw en akkerbouw, glastuinbouw en boomkwekerij komen achtereenvolgens in dit rapport aan bod. Jaarlijks zal een uitvoeringsagenda ontwikkeld worden om aan te geven hoe wij deze visie in de praktijk gaan brengen.

### **De land- en tuinbouw in 2020**

In 2020 zijn er minder bedrijven. De bestaande bedrijven zijn groter en de omvang van de bedrijven zal voor een belangrijk deel afhangen van de omgeving en de mogelijkheden om een gezinsinkomen te verdienen. De omvang van het bedrijf moet passen bij de eigenschelijkheid van de ondernemer. Met eigenschelijkheid bedoelen wij passend bij de ondernemer en de omgeving.

De land- en tuinbouw in 2020 kent een transparant en open karakter. Consumenten die in het buitengebied verblijven, kunnen zien wat er gebeurt op de bedrijven. We zijn zelf verantwoordelijk voor een goede en heldere afstemming met onze omgeving en moeten verder durven kijken dan onze eigen bedrijven. Daarbij zal meer dan ooit de samenwerking gezocht worden met externe partijen zoals dorpsraden, natuur- en milieuwerkgroepen, heemkundekringen etc.

De agrarische ondernemers in Oirschot zullen de komende jaren een belangrijke bijdrage blijven leveren aan de welvaart en het welzijn van de burger en consument in Oirschot. Zij leveren hoogstaande producten en/of voldoende, gevarieerd, veilig en betaalbaar voedsel. Zij dragen bij aan een gezond economisch klimaat en aan de werkgelegenheid in de gemeente en daarbuiten. Niet alleen op de bedrijven, maar ook bij de aanleverende en afnemende bedrijven. Zie hiervoor ook de tabel op pagina 6. Daarnaast zorgen zij voor een belangrijk deel van het landschapsbeheer en daarmee voor ruimte voor recreatie, rust en ondernemerschap.

## Thema's

In dit hoofdstuk zijn de gemeenschappelijke thema's van ZLTO Oirschot de Beerzen uitgewerkt. Wij voorzien dat dit in de periode naar 2020 belangrijke onderwerpen zijn die sectoroverstijgend zijn.

### Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Bij maatschappelijk verantwoord ondernemen gaat het om het vinden van een balans tussen People, Planet, Profit en Pleasure. Hoe kunnen we inspelen op de wensen van de consument, duurzaam zijn ten opzichte van het milieu en toch winstgevend zijn? Onze 'licence to produce' hangt voor een groot



deel af van de consument en omgeving. Burgers en consumenten worden steeds kritischer op de manier waarop het buitengebied wordt benut en hun voedsel wordt geproduceerd. Voedsel produceren alleen is niet genoeg. We zullen duidelijk onze meerwaarde moeten aantonen en gaan daarvoor de dialoog aan met consumenten. In 2020 produceren agrarische ondernemers goed voedsel voor een eerlijke prijs. Ook zijn zij op een innovatieve manier bezig met energie, water en de gezondheid van mens en dier. Het sluiten van de kringlopen en de zorg voor dierwelzijn zijn vanzelfsprekend.

### Imago

Wanneer de agrarische ondernemer maatschappelijk verantwoord onderneemt, verbetert ook het imago. Dit gaat echter niet vanzelf en vraagt een gedeelde verantwoordelijkheid van al onze leden. Voor verbetering van imago treedt de agrarische ondernemer met zijn verhaal naar buiten. De ondernemer is trots op zijn vak en product en fungeert daarmee als ambassadeur. Communiceren met omgeving en consument is nodig. Daarbij is transparantie erg belangrijk. Niet alleen in de keten en naar de consument, maar ook tussen collega's onderling. Wanneer de agrarische ondernemers kunnen zorgen voor een goed/beter imago, zal dit bijdragen aan bereidheid van de consument om meer te betalen voor agrarische producten.

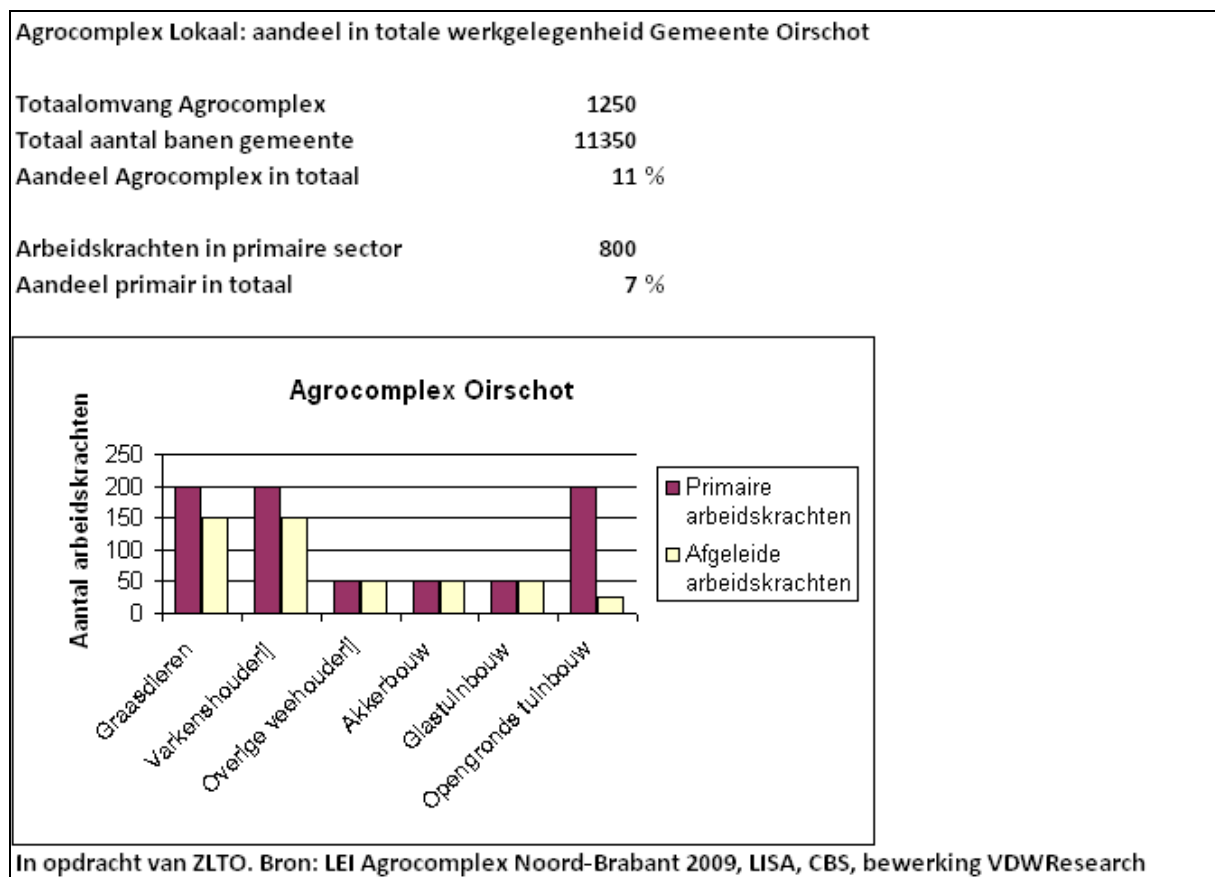
### Kennis en onderwijs

Zorgen voor een beter imago en kennis van de agrarische sector begint bij de jeugd. ZLTO Oirschot de Beerzen zet daarom in op bewustwording van de jeugd aangaande de land- en tuinbouw. Dit doet zij door het organiseren van een pool van agrarische ondernemers waar mogelijkheid is voor rondleidingen en het 'ervaren' (zien, voelen en ruiken) van onze sector.

De vraag naar arbeid in de landbouw blijft bestaan. Om in de toekomst te kunnen beschikken over goed geschoold personeel, is het van belang dat de agrariërs kennis overdragen aan scholieren die een agrarische opleiding volgen. Hierin wordt de samenwerking gezocht met AOC's (Agrarische Opleidingscentra) en VMBO in combinatie met andere ZLTO-afdelingen. Stages bij de agrarisch ondernemers worden afgestemd op de theorielessen binnen de school. Een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid zal er voor zorgen dat het aantal studenten wat interesse heeft in een agrarische opleiding is toegenomen in 2020.

## Goed werkgeverschap

In 2020 is de agrarische sector een aantrekkelijke werkgever die zijn werknemers weet te binden en boeien en er voor zorgt dat de arbeidsomstandigheden in orde zijn. Omdat de verwachting is dat voor productiewerkzaamheden voor een groot deel gebruik wordt gemaakt van buitenlandse krachten is het nodig dat de huisvesting van deze krachten goed geregeld wordt. Als er sprake is van huisvesting op het bedrijf, dient de werkgever ervoor te zorgen dat deze voldoet aan de geldende regels. Goed werkgeverschap vraagt om deskundigheid van de ondernemer om zijn rol als werkgever goed te kunnen vervullen. Daarom wordt samenwerking gezocht met deskundigen op het gebied van arbeid. Daarnaast wordt in kaart gebracht welke arbeidsbehoefte er jaarlijks bestaat. In samenwerking met (markt)partijen wordt getracht deze vacatures in te vullen. Ook huisvesting, werving en selectie, scholing en training zijn belangrijke onderdelen van goed werkgeverschap. In een toekomstbestendig personeelsbestand wordt gebruik gemaakt van Nederlands aanbod, personeel via uitzendbureaus en EU-werknemers die geen tewerkstellingsvergunning nodig hebben. Ook doelgroepen zoals mensen met een beperking kunnen naast de bestaande werknemers, scholieren, senioren of huisvrouwen een aanvulling betekenen in het personeelsbestand.



Figuur 1: Arbeidskrachten in de Gemeente Oirschot

\*In het diagram wordt boomteelt meegeteld bij de opengronstuinbouw. In de Boomteeltvisie die in 2008 is uitgegeven is gebruik gemaakt van cijfers uit 2005. Toen was er sprake van 216 volledige arbeidskrachten in de boomteeltsector.

## **Regelgeving**

De gemeente en de provincie dragen zorg voor duidelijke vergunningverlening, waardoor trajecten binnen een redelijke termijn kunnen worden afgewikkeld. Het besluitvormingstraject dient transparant te zijn. Vernieuwende initiatieven die een win-win situatie voor de ondernemer en de omgeving opleveren zullen gefaciliteerd en niet beperkt worden. Bedrijven die zich positief onderscheiden moeten beloond worden. Daarbij gaat het om bovenwettelijke aanpassingen die een bijdrage leveren aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen waar ontwikkelingsruimte mee verdiend kan worden. Dit sluit aan op wat de provincie Noord-Brabant in haar koersdocument voor het platteland omschrijft als uitnodigingsplanologie. Daarvoor wordt de dialoog gevoerd met belanghebbenden op lokaal niveau.

## **VAB's**

De komende jaren komen er veel agrarische gebouwen vrij, de zogeheten VAB's en dat vraagt onze aandacht. De omgang met VAB's vraagt om maatwerk. Daar waar gevraagd wordt om behoud van de agrarische bestemming, moet dat mogelijk zijn. Indien de activiteiten geen bedreiging vormen voor de agrarische bedrijven, accepteren we activiteiten, zoals ZZP'ers in het buitengebied. Op deze manier houden we rekening met de diverse ledenbelangen. Belangrijk is ook om verrommeling van het buitengebied tegen te gaan. Daarvoor maken we goede afspraken met belanghebbenden, evt. andere leden, kempengemeentes en andere ZLTO afdelingen.

## **Grond**

Grond is een belangrijke productiefactor en daar moeten we zorgvuldig mee omgaan. Gezien het belang van voedselproductie voor een groeiende wereldbevolking, moet het afgraven van teeltgrond in natuurgebieden voor vershraling worden afgeraden. Dit proces is onomkeerbaar en de grond zal nodig zijn voor de productie van voedsel of groene energie. In 2020 zijn veel van onze leden actief bezig met het sluiten van kringlopen en nemen leden natuur- en landschapsontwikkeling in eigen hand. Voorbeelden hiervan zijn grond aanvullen bij boomteelt, bodemkwaliteit en bodemleven (zoals in het project SPADE en Functionele Agrobiodiversiteit), opvangen van regenwater, agrarisch natuurbeheer, actieve samenwerking met Brabants landschap, weidegang, productie voedsel, afzet mest en het produceren van energie. Middelen daarvoor zijn collectieve beheerscontracten en bemiddeling tussen leden en omgeving.



## Sectoren

De verschillende sectoren binnen ZLTO Oirschot de Beerzen hebben binnen de geformuleerde visie elk een eigen visie beschreven welke past bij de sector.

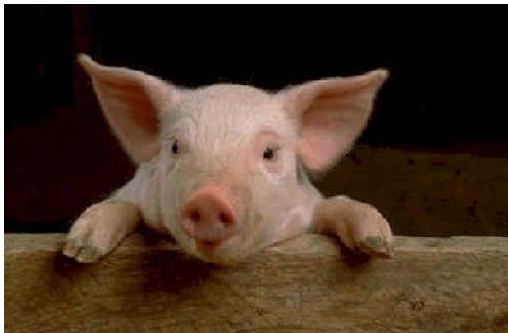
### Rundveehouderij

Op dit moment zijn er 70 melkveebedrijven in onze gemeente. De verwachting is dat de komende tien jaar een aantal bedrijven zal stoppen. De bedrijven die blijven, zullen doorgroeien. De bedrijven passen op een juiste manier in het landschap en hebben aandacht voor het dierwelzijn. De behoefte aan arbeid en grond zal daardoor toenemen. Elk bedrijf heeft meer ruwvoer nodig. De veehouders zullen meer gaan samenwerken met Brabants Landschap en/of Natuurmonumenten. Ze zullen een bijdrage leveren aan landschaps- en natuurbeheer. Als sector zijn we er ons van bewust dat de consument weidegang van de koeien erg belangrijk vindt. De afdeling zal de weidegang dan ook stimuleren hoewel dat in het kader van mineralenefficiëntie en verkaveling lastig kan zijn. In 2020 hebben we een balans gevonden tussen belangen van ondernemers en burgers op dit gebied. De mest die niet op eigen bedrijf geplaatst kan worden, zal in de omgeving afgezet worden of op een verantwoorde manier worden verwerkt.

### Varkenshouderij

In 2020 zijn varkenshouderijen duurzame en gewaardeerde bedrijven. Er is dan nog 25% van het aantal bedrijven wat er in 1990 was. De bestaande bedrijven zullen wel groter zijn. Het zijn vooral volgroeide gezinsbedrijven die architectonisch goed in de omgeving en het landschap ingepast zijn. De bedrijven hebben een groene aankleding rondom het bouwblok, zij leveren een bijdrage aan de productie van duurzame energie zoals wind-, zonne- of bio-energie.

Het is voor de maatschappij duidelijk wat er in de stallen gebeurt, via een transparante bedrijfsvoering. Dit wordt bereikt door zichtstallen, open dagen, excursies en een goede



communicatie tussen ondernemers en burgers.

Daarmee creëren en houden zij draagvlak zodat de consument het Nederlandse product zal waarderen. Door moderne technieken zijn emissies uit de stallen tot een minimum beperkt. Bedrijven met beperkingen zoals oude, versleten gebouwen of slecht ingerichte terreinen krijgen ruimte om dit te compenseren. De daken van bedrijfsgebouwen zijn gesaneerd van asbesthoudende materialen.

Het antibioticagebruik is in 2020 verder teruggedrongen door bedrijfsaanpassingen. Door samenwerkingsverbanden zijn er gesloten structuren ontstaan waarbinnen ruimte is om op een efficiënte manier aan een kwaliteitsproduct te werken. Er is een beloningssysteem voor de people en planet bewuste ondernemer.

### Geitenhouderij

In 2020 heeft de geitenhouderij een goed imago. Het eten van geitenzuivel producten past ook goed in het gewijzigd voedingspatroon van de huidige consumenten. Er zijn kansen voor bedrijfsontwikkelingen en verdere uitbouw van de sector; ook in de verwevingsgebieden, ondanks dat ze als intensief worden aangeduid. Er moeten mogelijkheden blijven om het bouwblok te vergroten als nieuwe ontwikkelingen een ander beroep doen op de bedrijven. Dit moet dan wel passen binnen de omgeving.

In 2020 reageert de sector adequaat op nieuwe ontwikkelingen en luistert naar signalen uit de maatschappij. Het antibioticagebruik is verder teruggedrongen en het fosfaatgebruik via voer is verminderd. De afzet van melk en lammeren vindt op een verantwoorde manier plaats.



## **Pluimveehouderij**

Er zijn in Oirschot op heden zo'n 13 bedrijven met pluimvee (CBS cijfers).

Op het merendeel van de bedrijven worden legkippen gehouden, ook zijn er nog enkele bedrijven met vleeskuikens of opfokhennen. Er zal de komende jaren niet veel veranderen qua het aantal bedrijven. Wel zal er hier en daar nog wat verantwoorde groei plaatsvinden.

### *Legkippen.*

Op de bedrijven met legkippen/opfokhennen worden alle dieren in alternatieve huisvestingssystemen gehouden, waar het welzijn van de dieren vergroot is. In de komende jaren zullen deze huisvestingssystemen verder geoptimaliseerd worden voor mens en dier.

Ook zullen de komende jaren nog enkele bedrijven om economische redenen willen groeien, dit moet mogelijk blijven. Dit zal dan uiteraard wel binnen de gestelde wetgeving moeten en op een dusdanige manier dat dit maatschappelijk geaccepteerd wordt.

Op dit moment wordt er op 90% van de legbedrijven de mest gedroogd met ventilatielucht en deze wordt vervolgens geleverd aan DEP (energieopwekking) of als mestkorrel geëxporteerd.

Europa is een belangrijk afzetgebied met name de gebieden waar veel graan wordt geteeld. Veel van het graan wat niet geschikt is voor de humane voedselketen komt weer terecht in het kippenvoer.

We kunnen stellen dat dit ook de komende jaren prima past in de duurzame kringloop gedachte: Voedsel (ei) = mest = energie / grond = graan = voedsel (ei).



### *Vleeskuikens.*

De bedrijven met vleeskuikens zijn bezig met verduurzaming van hun bedrijven. Met name m.b.t. welzijn en het terugdringen van het antibioticagebruik zijn de laatste tijd grote stappen vooruit gemaakt. Naar 2020 toe zullen deze processen verder worden geoptimaliseerd zodat het antibioticagebruik tot nul is gereduceerd waardoor de bedrijven passen binnen de eisen van de maatschappij.

De Oirschotse pluimveehouderij is er als enige dierlijke sector nu al in geslaagd om hun mineralenprobleem duurzaam op te lossen, de mineralen (mest) zijn geen kostenpost meer, maar een opbrengstpost voor het pluimveebedrijf.

Al met al is de Oirschotse pluimveehouderij goed op weg. Toch zullen we richting 2020 onze productie nog transparanter en energieneutraler maken en zullen we voortdurend de dialoog met de samenleving aangaan om verzekerd te zijn van ons bestaansrecht.

## **Biologische landbouw**

De biologische landbouw is bij uitstek een vorm van landbouw die bij de huidige ontwikkelingen in de maatschappij past en hecht erg veel waarde aan de manier waarop iets geproduceerd wordt. De waarde van een product wordt niet alleen bepaald door het eindresultaat maar ook door de manier waarop het gerealiseerd is. De huidige consument wil weten waar zijn voedsel vandaan komt, hoe het geproduceerd wordt en welke toevoegingen er in zitten. Als het concept klopt is de consument ook bereid om er meer voor te betalen.

Dit stukje Brabant wordt in 2020 gekenmerkt door kleinschaligheid, met veel verwevingsgebieden en biologische bedrijven die verbreden met zorg, recreatie of vermarkten van eigen producten.

Dit gebied zou daarom voor meer bedrijven kansen kunnen bieden voor omschakeling naar de biologische landbouw. Dit geeft nieuwe kansen voor bedrijven die niet per se bestaande wegen willen bewandelen.

## **Verbreding**

Het aantal verbrede bedrijven zal in 2020 iets zijn toegenomen. Een klein gedeelte van de verbreders uit 2012 hebben kans gezien om door te groeien en er een hoofdtak van te maken. Wel zullen zij nog een agrarische tak hebben. De variatie in bedrijven is toegenomen, er zijn nieuwe takken bijgekomen zoals energieproductie en groene horeca.

De focus van de verbreders ligt hoofdzakelijk op de lokale en regionale markt. Het belang van een goede infrastructuur en ontsluiting van verbrede bedrijven is gegroeid, door het vermarkten van eigen producten, de groene poorten, streekwinkels, boerderijtterrassen, groepsaccommodatie enz. Tegelijkertijd zijn er meer en betere fiets- en wandelroutes langs de verbrede bedrijven aangelegd. Bedrijven hebben de mogelijkheid om, door een goede inpassing in hun gebied, door te groeien naar een gezonde en economisch duurzame onderneming. Aandacht blijft nodig voor een goede afweging tussen bestaande agrarische belangen en nieuwe ontwikkelingen in verbreding.

Bedrijven moeten in staat worden gesteld om op een zo professioneel mogelijke manier hun bedrijf uit te oefenen. Ook bij verbrede bedrijven hoort een minimale omvang om tot rendement te kunnen komen. Verbrede bedrijven mogen een redelijke vergoeding verwachten voor hun inspanningen om hun bedrijf maar vooral ook hun gemeente, hun streek te verkopen aan de consument. Er is een goede samenwerking tussen ondernemers, gemeente, regio en toeristische organisaties. In 2020 zijn nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan tussen diverse bedrijven zowel lokaal, regionaal als landelijk.

Het buitengebied van onze gemeente is de achtertuin van de ons omliggende grote steden en biedt daarom speciaal ruimte voor verbreding en doorgroei daarvan om kansen te benutten en zo de lokale economie te stimuleren. Om de leefbaarheid in het buitengebied te stimuleren dienen kleine, ambachtelijke nevenactiviteiten toegestaan te worden.

## **Vollegrondstuinbouw en akkerbouw**

In 2020 zijn de vollegrondstuinbouw en akkerbouw gezonde sectoren die in de gemeente Oirschot de ruimte krijgen om de bedrijfsvoering te optimaliseren. De velden mogen enkele maanden per jaar bedekt zijn met plastic. Dit plastic heeft als voordelen dat het de kwaliteit van vollegrond producten verhoogd en dat er onder plastic geen onkruidbestrijding nodig is.

Ook minitunnels en grote blaastunnels passen bij de sector in 2020. Deze vorm van teelt kost geen



energie want de zon doet het werk en het materiaal dat gebruikt wordt is afbreekbaar of wordt gerecycled. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is nagenoeg nul. De ondernemers hebben aandacht voor bodemdiversiteit en biodiversiteit bijv. door akkerrandenbeheer.

De sector maakt in 2020 gebruik van buitenlandse arbeidskrachten waarvoor ondernemers de mogelijkheid hebben om die deels op het bedrijf te huisvesten.

Het is mogelijk om streekproducten rechtstreeks bij de bedrijven te kopen. Hiervoor dient bebording langs de weg te zijn zodat de consument deze producten bij de bedrijven kan vinden.

## **Glastuinbouw**

In de Gemeente Oirschot zijn een aantal professionele glastuinbouwbedrijven. Daarnaast zijn er een aantal bedrijven met ondersteunend glas. Dit zijn grotendeels de oudere bedrijven waar in het verleden glasgroenten werden geteeld.

De huidige professionele glastuinders hebben allen de ambitie om dit op langere termijn te blijven doen. Deze bedrijven moeten in de toekomst kunnen blijven moderniseren en uitbreiden. Daarnaast voorzien we een blijvende behoefte aan ondersteunend glas, voornamelijk voor de boomteelt. De gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven willen in de nabije toekomst tot tien hectare oppervlakte per bedrijf groeien. In 2020 werken alle bedrijven energie- en emissie-neutraal. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen zal tot bijna nul gereduceerd zijn.

## **Boomkwekerij**

In Oirschot zijn alle facetten van boomkwekerij vertegenwoordigd, zodat de boomkwekerij in zijn geheel belangrijk is. De verwachting ten aanzien van de bedrijfsstructuur is dat deze de komende jaren niet erg veel zal veranderen ten opzichte van nu. Qua omvang zullen de meeste bedrijven ongeveer gelijk blijven.

Wel is het denkbaar dat er nog meer specialisatie zal komen, waarbij kennis een belangrijke factor is. Veel zaken die spelen in de boomkwekerij op het gebied van wet en regelgeving zijn vastgelegd in de



Boomteeltvisie. Deze is binnenkort te vinden op de site van gemeente Oirschot en van ZLTO Oirschot de Beerzen,

[www.zltoirschotdebeerzen.nl](http://www.zltoirschotdebeerzen.nl)

In 2020 is het gebruik van bestrijdingsmiddelen nog verder teruggebracht door het selectief en bewust inzetten van gerichte middelen. Door het gebruik van compost op maat om de bodemgesteldheid te verbeteren en van compostthee wat ervoor zorgt dat de plant minder vatbaar is voor infecties zullen ook minder middelen nodig zijn. Daarnaast zorgt het

ervoor dat er minder kunstmest nodig is. In 2020 zijn alle partijen verantwoordelijk voor het voorkomen van besmettelijke ziekten zoals bacterievuur. Boomkwekers, natuurorganisaties en gemeenten hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Teeltondersteunende voorzieningen zijn een aantal maanden per jaar mogelijk. Om begrip richting burgers te kweken, zullen we als boomkwekerijsector in de toekomst meer openheid in de bedrijfsvoering moeten geven.